

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 21. do 31. julija 2013

OBVESTILO

Vročinski val v zadnji julijski dekadi je povzročil intenzivno izhlapevanje. V kombinaciji s pomanjkanjem padavin so razmere privedle do sušnega in vročinskega stresa na rastlinah. Posledice so opazne predvsem na lahkih, prodnatih in plitvih tleh. Prehod fronte ob koncu meseca je nekaj padavin prinesel le zahodu države. Nepopravljiva škoda je že nastala na travinju, nekaterih poljščinah (najbolj prizadeta je koruza), zelenjavi ter v nasadih sadnih vrst. Znaki pomanjkanja vode se ponekod kažejo tudi že na vinski trti.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Tretjo dekada julija je zaznamoval drugi vročinski val v letošnjem poletju. Trajal je od 26. do 29. julija. Po nižinah je temperatura zraka čez dan dosegala okoli 35 °C, ponoči pa se ponekod ni spustila pod 20 °C. Najvišje temperature so bile izmerjene 28. in 29. julija, ko so se na vzhodu povzpele nad 38 °C. Vročino je prekinil prehod hladne fronte, z nevihtami, ki jih je spremljal močan veter z vihnimi sunki. Le-ti so povzročili veliko materialne škode. Kljub temu so se najvišje dnevne temperature zraka ob koncu meseca spustile le malo pod 30 °C. Povprečna dekadna temperatura zraka je bila povsod nadpovprečna, na Obali do 3 °C, in se je povečevala proti vzhodu. V severovzhodni Sloveniji je presegla povprečje za več kot 5 °C. Dežja je bilo na jugu in vzhodu države komaj za vzorec, do 10 mm. Višina padavin se je povečevala proti severozahodu. Na Koroškem, v osrednji Sloveniji ter v pasu do Vipavske doline ter Krasi jih je bilo do 20 mm, v Posočju, Škofjeloškem hribovju ter na zgornjem Gorenjskem pa do 50 mm. Z izjemo visokogorskega sveta, padavine niso dosegale povprečnih vrednosti. V vzhodni Sloveniji jih je bilo le do 25 %. Trajanje sončnega obsevanja je povsod preseglo dolgoletno povprečje, v večjem delu države za več kot 25 %, na Gorenjskem do 45 %.

Napoved izdana: 02.08.2013

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V povprečju je v tretji dekadi skoraj povsod po nižinah izhlapelo več kot 5,5 mm na dan, največ 6,6 mm na Obali. Najvišje dnevne vrednosti izhlapele vode pa so se gibale od 6 na Gorenjskem do 8,3 mm v Prekmurju in 8,8 mm na Štajerskem.

VODNA BILANCA

Vodna bilanca tretje julijske dekade v Vipavski dolini, osrednji Sloveniji, Posavskem hribovju in na Koroškem je bila od -40 do -50 mm. Nižja, do -70 mm, je bila v južnem in vzhodnem delu države. Proti severovzhodu se je primanjkljaj zmanjševal. Na skrajnem severovzhodu je bila vodna bilanca pozitivna. Sicer pa je poletna vodna bilanca (od 1. junija do 31. julija) povsod negativna. Primanjkljaji znašajo od 160 do 230 mm, v Portorožu celo 290 mm.

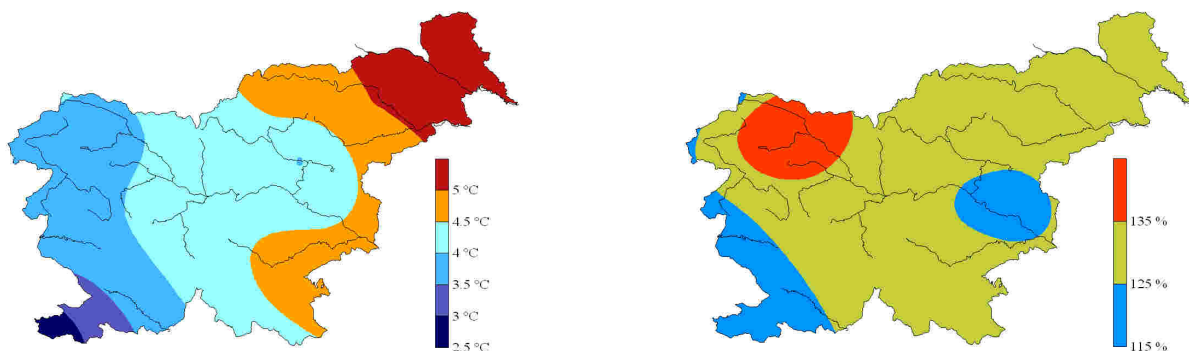
STANJE RASTLIN

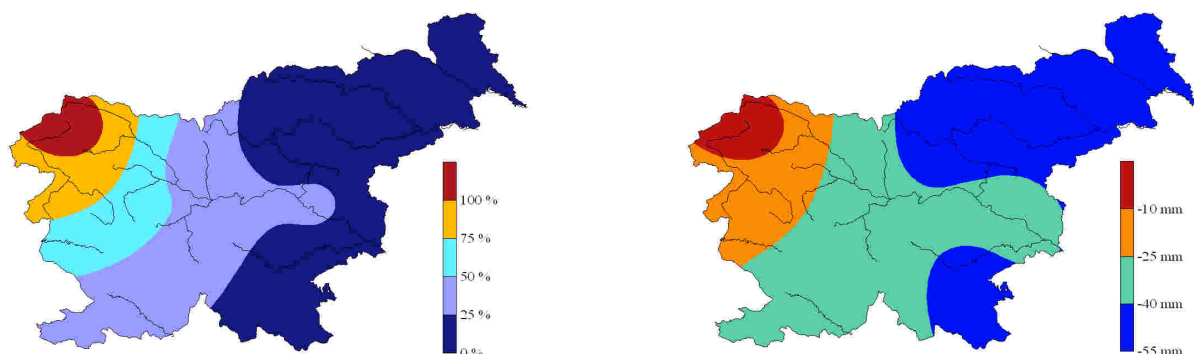
Količina padavin v vegetacijskem obdobju ni zadovoljiva informacija o stanju oskrbe rastlin z vodo. K sušenju površinskega sloja tal je poleg pomanjkanja padavin prispevalo še intenzivno izhlapevanje. Pomanjkanje padavin in visoke temperature zraka so privedle do sušnega in vročinskega stresa na rastlinah. Na koruznih poljih, še posebno na plitvih in peščenih tleh, se ponekod že zvijajo listi zaradi vročine in pomanjkanja vode v tleh. Učinkovitost padavin za vodne zaloge v površinskem sloju tal je v veliki meri odvisna od rastlinske odeje, lastnosti tal, razporeditve ter intenzivnosti padavinskih dogodkov. Posledice visokih temperatur zraka in pomanjkanja padavin so opazne predvsem na lahkih, prodnatih in plitvih tleh. Na nekaterih poljščinah in na travinju je že nastala nepopravljiva škoda. Kmetijske svetovalne službe sporočajo, da je od poljščin najbolj prizadeta koruza, saj so neugodne vremenske razmere nastopile prav v času cvetenja. Koruza ne bo dosegla normalne višine, na peščenih tleh ne bo niti formirala storžev. Močno prizadeto je tudi travinje. Trenutno zaradi sušnih razmer ni mogoča setev krmnih dosevov, ki bi izpad pridelka lahko nadomestili. Visoke temperature so povzročile precej škode pridelovalcem zelenjave. Listi in plodovi so ožgani in prisilno dozorevajo. Posledice suše in visokih temperatur zraka se kažejo tudi v nasadih vseh sadnih vrst. Največ škode je na jagodičastem sadju, kjer so plodovi neprimerno dozoreli in so slabše kakovosti. Pri koščičastem sadju, predvsem breskvah, so plodovi drobni, prisilno dozorevajo, so slabše obarvani in z manj sladkorja. Na pečkatem sadju se kažejo znaki opeklin. V primeru, da se vročinski val nadaljuje do konca prve dekade avgusta, bo to pomenilo veliko škodo za letošnje in prihodnje sadjarsko letino. Vinska trta je na sušo sicer precej odporna, vendar se na območju Slovenske Istre in v Podravju že kažejo vidni znaki pomanjkanja vode: listi venijo, bledijo in odpadajo.

Odklon temperature zraka (levo) in ur sončnega obsevanja (desno) v 3. dekadi julija 2013 od povprečja (1971-2000)

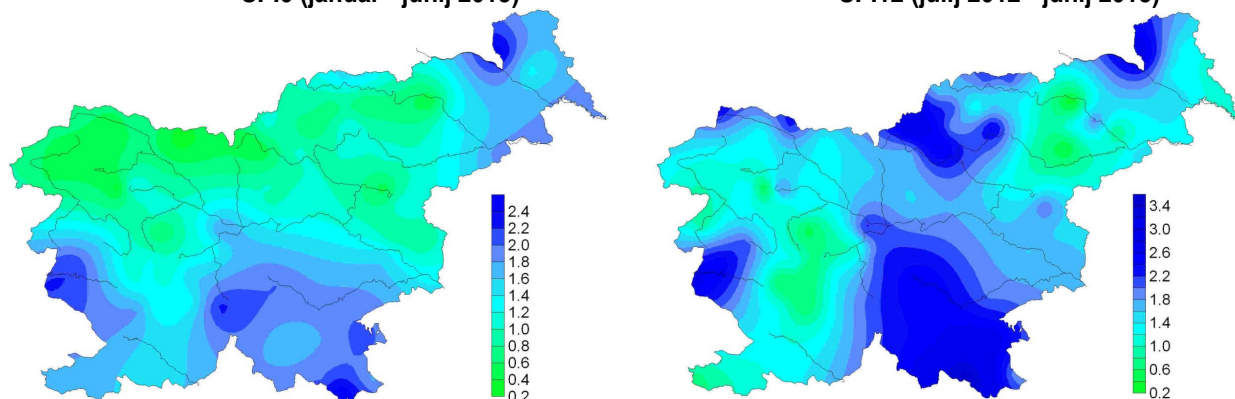
Odklon padavin (levo) in vodne bilance (desno) v 3. dekadi julija 2013 od povprečja (1971-2000)

SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje. Pozitivne oziroma negativne vrednosti SPI indeksa še ne pomenijo moče oziroma sušnosti, pač pa le pozitivno oziroma negativno odstopanje padavin od dolgoletnega povprečja in v primeru velikih odstopanj nakazujejo izredno stanje. Vrednosti indeksa so povsod pozitivne, kar pomeni, da smo na mokri strani indeksa glede na pričakovane vrednosti. Povsod podpovprečne junijske količine padavin so SPI6 malce osušile. Še vedno pa ostaja podoba Slovenije normalna do zelo mokra, tako v 6- kot tudi v 12- mesečnem obdobju. Najbližje povprečnim vrednostim zadnjega pol leta so sred- in visokogorska področja severne in severovzhodne Slovenije ter večji del Štajerske. Karta celoletnega SPI pa ostaja podobna kot za obdobje junij 2012 – maj 2013. Centri zelo mokrih vrednosti so predvsem na Dolenjskem in Koroškem. Indeksi za tako dolga časovna obdobja nam za kmetijstvo pravzaprav nič ne povedo, bolj uporabni so za preučevanje hidroloških razmer.

SPI6 (januar - junij 2013)

SPI12 (julij 2012 - junij 2013)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2,0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2,3 %
1,5 do 1,99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4,4 %
1,0 do 1,49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9,2 %
-0,99 do 0,99	Normalno	Zelena	68,2 %
-1,0 do -1,49	Zmerno suho	Rumena	9,2 %
-1,5 do -1099	Zelo suho	Oranžna	4,4 %
-2,0 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2,3 %